

YTTRANDE

Finansdepartementet

Svar på remiss reboot - omstart för den digitala förvaltningen (SOU 2017:114)

Övergripande synpunkter

Örebro kommun ställer sig i huvudsak positiv till utredningens övergripande förslag till om ett samlat grepp kring digitaliseringen av den offentliga sektorn. Örebro kommun välkomnar förslaget med nytt övergripande mål och en ny nationell strategi för att stärka digitaliseringsarbetet. Likaså är det viktigt att det finns en gemensam process för offentlig sektor där förvaltningsgemensamma digitala funktioner kan beredas. I den processen är det viktigt att även kommuner erbjuds deltagande då det är viktigt att hela den offentliga sektorn utvecklas gemensamt. Detta skulle möjliggöra en enklare vardag för medborgare som annars själva skulle få hålla reda på vilka myndigheter/kommuner som använder respektive lösning.

Örebro kommun instämmer i den vikt utredningen ger till samarbetet mellan myndigheter och att det finns en nationell strategi. Det blir dock viktigt att även kommunerna kan delta i samarbetet och att målsättningar och strategier för digitaliseringsarbetet tas fram gemensamt med kommunerna. I så lång utsträckning som möjligt bör arbetet med digitalisering tänkas i relation till offentlig sektor och inte uppdelat mellan nationella myndigheter å ena sidan och kommuner/landsting å den andra. Om Sverige ska nå målsättningen att bli bäst i världen på att tillvarata digitaliseringens möjligheter måste hela den offentliga sektorn gå i takt. Den behöver dessutom samverka/samarbeta med privata marknadsaktörer.

Specifika synpunkter

I avsnitt 4.2 föreslås en samordnad organisation för statliga lokalkontor.

Örebro kommun instämmer i tanken att den offentliga servicen ska samlas till ett lokalt kontor. Örebro kommun vill dock framhålla att för medborgarna är det inte alls säkert att det är tydligt vad som är statlig service och vad som är kommunal service. Därför bör ambitionen vara offentliga servicekontor som samlar såväl statlig som regional och kommunal service. Detta skulle,

framförallt i de mindre kommuner, ge kontoren den kritiska massa som krävs för en kostnadseffektiv funktion.

Avsnitt 6.1. Örebro kommun instämmer i att regleringen av vad som ska vara det offentliga åtagandet när det gäller förvaltningsgemensamma digitala tjänster bör tydliggöras för att styrningen ska stärkas. Detta bör göras för respektive digital tjänst. Utredningen menar också att det för varje digital funktion är viktigt att fatta beslut om vem som är ansvarig aktör. Örebro kommun vill påminna om vikten av att regleringen görs med hänsyn till att kommuner och landsting också ska kunna få stöd för att implementera de nationella digitala tjänsterna.

I avsnitt 8.2 föreslår utredningen en intern process för att bereda initiativ till förvaltningsgemensamma digitala funktioner. Örebro kommun instämmer i att det vore bra med en övergripande process som säkrar likhet hos förvaltningsmyndigheterna i vilka initiativ till digital infrastruktur som ska implementeras. Vi vill dock påpeka att det är viktigt att en sådana process inte är snävt avgränsad för de statliga förvaltningsmyndigheterna utan att kommunerna också har möjlighet att delta i den. Skälen är flera, bland annat att de övergripande och generella digitala funktionerna/infrastrukturen också bör användas av kommuner och landsting.

Avsnitt 12.8.4. Örebro kommun instämmer i att den statliga elektroniska identitetshandlingen ska fungera i alla e-tjänster där offentliga myndigheter kräver identifiering och att detta även ska gälla kommuner och landsting. Däremot ställer sig Örebro kommun kritisk till att individer ska behöva ”växla till sig” en annan identitetshandling för att kunna vara mobila. Enligt utredningen är syftet att den statliga identitetshandlingen inte ska konkurrera med andra identitetshandlingar. Örebro kommun menar att det är oklart om individer har rätt kunskap om identitetshandlingar för att kunna ”välja en på marknaden” som de kan vara säkra på tillfredsställer de behov som finns, alternativt kommer att uppstå. Att behöva ansöka om identitetshandling hos andra aktörer än den ansvariga statliga myndigheten medför också en ökad spridning av personuppgifter. Det är också ett begränsat sätt att tänka att den statliga identitetshandlingen inte ska vara mobil. Människor är i huvudsak mobila idag och de nationella e-tjänsterna bör följa denna utveckling. En bred flora av identifieringsmöjligheter via andra aktörers digitala identitetshandlingar riskerar också ökade kostnader för de offentliga myndigheterna eftersom utredningen föreslår krav på såväl statliga myndigheter som kommuner och landsting att de ska godta alla identitetshandlingar oavsett utfärdare. Den statliga identitetshandlingen bör därför erbjudas även som mobil identitetshandling.

Avsnitt 13.6.2 Örebro kommun ställer sig positiva till utredningens förslag att alla offentliga myndigheter, inklusive kommuner och landsting, ska ansluta sig

till det valfrihetssystem som digitaliseringsmyndigheten föreslås tillhandahålla. Örebro kommun vill dock framhålla att det är viktigt att valfrihetssystemet utformas på ett sådant sätt att det blir så enkelt som möjligt för myndigheterna och så stor transparens och tydlighet som möjligt för medborgare och företag.

Avsnitt 14.3 Örebro kommun instämmer i utredningens förslag att det bör vara staten som ansvarar för ramverk, tekniska specifikationer och andra nödvändiga delar av en teknisk infrastruktur för elektronisk identifiering. Örebro kommun instämmer också i att detta bör samlas hos en myndighet och att det bör författningsregleras vilka delar som ska ingå i infrastrukturen.

Avsnitt 14.3.4 Örebro kommun vill påpeka att det är viktigt att medborgarna känner trygghet och säkerhet vid användandet av elektroniska identitetshandlingar. Det är därför vara statens uppgift att tillse att de identitetshandlingar som är aktuella för identifiering mot såväl offentliga myndigheter som vid kontakter med privata aktörer är kvalitetsgranskade och kvalitetsmärkta. Staten bör därför ställa krav på kvalitetsmärkning för de elektroniska identitetshandlingar som ska användas mot offentliga myndigheter, såväl statliga som kommuner och landsting.

Avsnitt 14.3.6 Örebro kommun instämmer i att utformningen av inloggningssidan hos offentliga myndigheter bör så långt det är möjligt se ut på liknande sätt. Det förenklar för medborgare om de känner igen sig och efterhand lär sig hur identifiering med elektronisk identitetshandling går till hos offentliga myndigheter.

Avsnitt 22.2 Utredningen gör bedömningen att de förslag som läggs fram inte omfattar kommunal kärnverksamhet utan istället handlar om medel för offentliga myndigheter att genomföra sina verksamheter. Vidare bedöms att de regleringar som föreslås inte går utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett de eventuella ingreppen i den kommunala självstyrelsen. Örebro kommun gör samma bedömning och betonar vikten av att även kommuner bör omfattas av i stort sett samma regelverk som myndigheterna i detta avseende. Om så inte blir fallet kan en situation uppstå där medborgarnas vardag blir onödigt krånglig.

Avsnitt 22.8 Utredningens förslag är att kommunerna ska ansvara för att anmäla och avanmäla privata utförare som bedöms ska kunna vara avsändare i infrastrukturen för digital post. Örebro kommun instämmer i att det är rimligt att kommunerna har det ansvaret. Utredningen föreslår också att kommunerna ska vara ansvariga för att de privata utförarna använder infrastrukturen till det den är avsedd för. Detta kommer kräva någon form av kontrollmekanism vilket i sin tur kan innebära kostnader för kommunerna. Detta bör tas hänsyn till.

Utredningen föreslår också att företag och organisationer som ”utför uppgifter av allmänt intresse” ska kunna ansluta sig till infrastrukturen för digital post. Örebro kommun vill peka på risken med att företag och organisationer av den här karaktären kan lockas att använda infrastrukturen för att sprida reklam. Det kan vara svårare för medborgare att se skillnad på reklam och post från myndigheter i en digital brevlåda. En omedelbar risk är att medborgare väljer att inte öppna post från myndigheter om man tror att det är reklam. Det finns också en risk att systemet på sikt tappar i trovärdighet. Det är oerhört viktigt att förtroendet för systemet hålls på en hög nivå för att det ska fungera på ett bra sätt.

Det bör införas krav på att kommunerna ansluter sig till Mina meddelanden och att det inte med hänvisning till den kommunala självstyrelsen ska vara möjligt för kommuner att välja att inte ansluta sig. Som utredningen bedömer är frågorna inte i första hand kopplade till frågan om den kommunala självstyrelsen. Om förslaget på gemensam målsättning för hela den offentliga sektorn ska vara möjligt att uppnå måste alla offentliga myndigheter arbeta med att digitalisera sin verksamhet. Ett viktigt steg är att det ska vara möjligt för medborgarna att ha sina myndighetskontakter i digital form, även gentemot kommuner.

Nya förslag som regeringen lagt och som stöds av utredningen

- Ny myndighet med samlat ansvar
- Samordnad organisation för statliga lokalkontor
- Expertgrupp för digitala investeringar, övertas av den nya myndigheten
- Nya krav på identitetshandlingar
- Offentlig samverkan, avsiktsförklaring
- Möjlighet till kommunal samverkan via avtal

Kenneth Nilsson

Ordförande Kommunstyrelsen
Örebro kommun